

bitig

MSKÜ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

DERGİSİ

bitig

**MSKU Journal of Faculty
of Letters and Humanities**

Sorumlu Yazar

Corresponding Author

Doç. Dr.

Gül ERBAY ASLITÜRK

Adres: Aydın Adnan Menderes
Üniversitesi

Turizm Fakültesi

Turizm Rehberliği Bölümü

e-posta: gerbay@adu.edu.tr

 0000-0003-4745-0116

Gönderim Tarihi / Received

13.04.2021

Kabul Tarihi / Accepted

16.05.2021

Atıf / Citation

Erbay Aslıtürk, Gül (2021),
“Amerika’da Çağdaş Seramiğin
Ana Hatları”, *bitig Edebiyat
Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 1, s.
119-139.

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Research Article

Amerika’da

Çağdaş Seramiğin Ana Hatları

Outline of Contemporary Ceramics in America

Öz

Amerikan bağımsızlık hareketi, yeni bir devletin dünya sahnesine çıkması ve dünyayı etkileyen bir güce dönüşmesiyle sonuçlanmıştır. Ortaya koyduğu kültürün ana odağını Avrupalı göçmenlerin oluşturduğu sanatsal faaliyetlerden almış, kendi yerelinden başlayarak dünyayı 20. yüzyıl başından itibaren etkisi altına almıştır. Bu durum II. Dünya Savaşı sonrasında hız kazanmış, günümüzde Amerika dışına yayılarak önce kültürel sığlaşma ardından yerel kültürel kimliğin bulanıklaşması ve nihayetinde kültürel yozlaşma, kültürün yerel niteliklerinin eriyerek kaybolması, köksüzleşme ve geleneğe yabancılaşma biçiminde aksetmiştir. Bu çalışmada Amerika Birleşik Devletleri’nde çağdaş seramik sanatının oluşum süreci, öncüleri ve dünya seramik sanatındaki etkileri araştırılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında çağdaş Amerikan sanatının oluşumunda öne çıkan sanatçıların bir taraftan Avrupa, Uzakdoğu gibi kaynaklardan beslendiği, diğer taraftan soyut dışavurumculuk ile Amerikan seramik sanatının lokomotif isimleri haline nasıl dönüştüğüne değinilmiştir. Bu dönüşüm sürecine sistemli ve ekonomik bir güç katan diğer faktörler olan yayınlar, galeriler, okullar, eleştirmenler, sivil toplum kuruluşları gibi unsurların sanatçıya olan destekleri hakkında değerlendirmelere gidilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Modern sanat, post modern sanat, çağdaş seramik, Amerika.

Abstract

The American independence movement resulted in the emergence of a new state on the world stage and its transformation into a global power that affects the world. The culture of this movement has taken its main focus from the artistic activities of European immigrants and has influenced the world since the beginning of the 20th century, starting from its own locality. This case has gained momentum after the World War II, today it is spreading outside America and reflected in the form of cultural shallowness, blurring of local cultural identity and eventually cultural degeneration, dissolution of local cultural characteristics, rootlessness, and alienation from heritage and traditions. In this study, the formation of contemporary ceramic art in the United States, its pioneers and its effects on world ceramic art were investigated. In the light of the findings, it was mentioned that the artists who came to the fore in the formation of contemporary American art, on the one hand, were nourished by sources such as Europe and the Far East, and on the other hand, how they turned into locomotive names of American ceramic art with abstract expressionism. Publications, galleries, schools, critics and non-governmental organizations which are other factors that give a systematic and economic power to this transformation process, were evaluated in respect to their support to artists.

Keywords: Modern art, postmodern art, contemporary ceramic, America.

Endüstri ve Amerikan Sanat Çömlekçiliği

Amerika Birleşik Devletleri'nde çağdaş seramik sanatına duyulan ilgi Amerika dışındaki yazarlar tarafından ihmal edilmiş, yapılan yayınlar da çoğunlukla yabancı araştırmacılar tarafından yazılmıştır. Amerika'da tuğla üretiminden bahseden en erken tarihli yayın James Leander Bishop'un 1864 tarihinde iki cilt olarak, "*A History of American Manufacturers from 1608 to 1860*" başlığı ile kaleme alınmıştır. Amerikan çömlekçilik ve porselen tarihine ilişkin en erken tarihli yayın Barber tarafından 1893'te kaleme alınmış, 1902 yılında ikinci baskısına bu araştırma kapsamında ulaşılmıştır. Türkçe yayınlarda Amerikan seramik sanatına kapsamlı bir gözle bakmayı deneyen en erken tarihli yayın Alkan'ın (1999) çalışmasıdır. Yabancı yayınlarda çağdaş Amerikan seramik sanatı ele alınırken Kolomb öncesi seramikler bir etkileşim kaynağı olarak ayrı araştırma kapsamına alınmış olması sebebiyle bu çalışmada da asıl çıkış noktasını oluşturan endüstri ve seramik fabrikalarından başlayarak tarihsel bir gelişim çizilecektir.

Endüstriyel seramik malzemenin Amerika'daki ilk izlerine 17. yüzyılda rastlanır. Kıtaya gelen ilk yerleşimciler tuğlayı Hollanda üzerinden New England ve Pennsylvania'daki binaların inşaatlarında kullanılmak üzere getirmişlerdir. Amerika'da kullanılan ilk çatı kiremitleri de büyük olasılıkla Hollanda'dan getirilmiştir. 1612'de Virginia'ya yerleşen koloniler ilk tuğla üretim hattını kurarak ticari bir gelişme kaydetmişlerdir (Bishop 1864: 340). Alman yerleşimciler de Doğu Pennsylvania'da seramik üretim metotlarını uygulamaya başlamışlardır. Almanya'dan gelen John Remy tarafından 1735'te New York'ta eski belediye binasının arkasında bir fabrika kurulmuş, "Remy & Crolius" damgası ile mühürlü

seramikler üretilmiştir (Fot.1). 1835'te ilginç bir gelişme seramik üretim teknolojisinde ortaya çıkmıştır: Adam Weber, çömlekçi çamurunu daha saf ve pürüzsüz hale getiren bir makine icat ederek patentini almıştır. "Jigger" adlı bu makine dönerek ve aşağı yukarı hareket eden bir mekanizmaya sahiptir. Ayrıca "Jolly" adı verilen, çömlekçi çarkına benzeyen, çömlekçi ustasının ayağına bastırıldığı bir mekanizmayla dönüş hızını ayarlanabildiği ikinci bir araç ile çok daha hızlı bir üretim hattı elde edilmiştir (Barber 1907: 1-7). Böylelikle, Amerikan seramik sanatının endüstrileşme sürecinde, fildişi krem renkli "Queensware" seramikler orta ve güney eyaletlerde, fayans seramiklerin üretimi de Cincinnati ve Ohio'da yapılmış, ardından ürün çeşitliliği hızla artmış, kırmızı hamurlu seramikler, mimari için terracotta ürünler, sarı renk hamurlu seramikler, Amerika'ya özgü "Rockingham Ware" adlı bir grup seramikler, İtalya kökenli mayolika seramikler, krem renkli seramikler, beyaz granit ve porselen Amerikan yerli üretim hattına dâhil olmuştur (Barber 1907:16-23).

19. yüzyılın sonlarından itibaren Amerika'da seramik üreticileri içinde belli başlı seramik ustası ve zanaatkarların isimleriyle ön plana çıktığı görülmektedir. Bunların başında, 1850'de New Orleans'a gelen Alman göçmeni bir ailenin çocuğu olan George Edgar Ohr (1857-1918), 1880-1910 yılları arasında yaptığı çömlekçilik örnekleri ile Amerikan soyut dışavurumcu hareketin öncüsü ve ilk Amerikan sanat çömlekçisi olarak dikkati çekmektedir. Ohr, bir çocukluk arkadaşı olan Joseph Fortuné Meyer'in New Orleans'ta çömlekçi çırağı olarak kendisine iş teklifinde bulunması sayesinde seramikle tanışmıştır. Üretmiş olduğu çömleklerin hiçbiri birbirine benzemeyen Ohr, işine eğlence katan kişiliği, yanaklarına sardığı ve kulağının arkasında bağladığı uzun bıyıklı eksantrik görünümüyle "Biloxi Şehrinin Çılgın Çömlekçisi" olarak anılmıştır. Ohr, kili bükerek, ezerek, karıştırarak ve katlayarak geleneksel formları egzotik formlara dönüştürdüğü son derece narin, ince çeperli ürünleri ile ün kazanmıştır (Fot.2). Ohr, 1884'te New Orleans'ta düzenlenen Dünya Endüstrisi 100. Yıl Sergisi'nde çömleklerini sergilemiştir. Yaşadığı sürece yüzlerce eserini sergilemiş olmasına rağmen istediği ücretleri kimse vermediği için hiçbir eserini satamayan Ohr, 1909'da çömlekçilik mesleğini bırakmış ve atölyesini oğullarının otomobil tamirhanesine dönüştürmüş, binlerce eserini ise paketleyip saklamıştır. 1968'de, eski arabaları arayan New Jerseyli bir antika satıcısı olan James W. Carpenter, Ohr'un oğullarının oto tamir dükkânında saklanan seramik parçaları bulmuş ve satın almıştır. Böylece Ohr'un eserlerine çömlek koleksiyoncuları ilgi göstermeye

başlamış, konuya ilgi duyan yazarlar Ohr'un Amerikan seramik sanatındaki önemini yeniden değerlendirmeye başlamıştır (Lippert 2013: 18).

19. yüzyıl sonunda Amerikan seramik sanatında yaşanan bir diğer önemli gelişme 1893'te Chicago'da düzenlenen Dünya Columbian Sergisi'dir. Bu sergideki seramikler, endüstriyel hareketin yükselişini temsil etmesinin ardından Paris Dünya Fuarı'nda Amerikalı seramikçilerin de yer alabilmesinin önü açılmış; Amerikan yerli çömlekçilik gelenekleri, Japonizm, Viktoryen estetik etkilerini taşıyan "*Amerikan Sanat Çömlekçiliği Hareketi*" başlamıştır (Barber 1902: vii). Bu çömlekçilik hareketi zamanla "*Arts and Crafts Hareketi*" kapsamında değerlendirilmiş, ardından da ürünlerini art nouveau ve art deco estetiğine uygun üretimlerle devam ettirmiştir. Bugün New York Metropolitan Müze koleksiyonunda bu gruba dâhil edilebilecek geniş bir koleksiyon yer almaktadır. San Francisco'da Arequipa, Ohio'da Cowan, New Orleans, Louisiana'da Newcomb Çömlekçilik, Ohio'da kurulan Rookwood Çömlekçilik Şirketi ülke geneline yayılan sanat çömlekçi atölyelerinden yalnızca birkaçıdır.

Amerika'da seramik endüstrisinde kadınlar kendi şirketlerini ve atölyelerini kurmuşlardır. Bunların arasında Maria Longworth Nichols Storer, 1880 yılında kurduğu Rookwood Çömlekçilik ile başı çekmiş, 1960 yılına kadar üretime devam etmiştir (Mark 2007: 72). 20. yüzyılın başında kadın bir seramik ustasının ismi ön plana çıkmıştır (Avery 1928: 234). Adelaide Alsop Robineau (1865-1929), Amerika'da en iyi sanat çömlekçilerinden biri olarak kabul edilir. Robineau'nun "*Scarab Vazosu*", 1911'de Torino Uluslararası Sergisi'nde büyük bir ödül kazanmıştır (Fot. 3). Bu ödül Amerikalı bir çömlekçi için büyük bir başarı olarak görülür. Sonraki yıllarda, 1929'da Metropolitan Sanat Müzesi'nin düzenlediği "*Robineau Sergisi*" de dâhil olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerinde sergilenmiş, Amerikan seramik sanatında güçlü bir etki bırakmıştır (Perkins 1956:176). 1930 yılında Everson Müzesi, bu vazoyu satın alma yoluyla koleksiyonuna katmıştır.

Bugün birçok Amerikan müzesinde *Amerikan Sanat Çömlekçiliği* koleksiyonları bulunmaktadır. Özellikle büyük koleksiyonlar Charles Hosmer Morse Amerikan Sanat Müzesi, Cooper-Hewitt Müzesi ve Cincinnati Sanat Müzesi bunlardan birkaçıdır. Sanat çömlekçiliğine yönelik üretim yapan atölyeler 1929 sonunda Amerika'da başlayıp tüm dünyayı saran "*Ekonomik Büyük Buhran*" ile kapanma sürecine girmiştir.

El Sanatından Sanat Eserine Geçiş

Amerikan seramik sanatındaki en önemli fikri değişiklik geleneksel olarak seramiğin fonksiyonel bir malzeme olarak düşünülmesinin bir tabu olmaktan çıkmasıdır. Bu fikrin yeşerdiği zaman dilimi ise II. Dünya Savaşı sonrasına denk gelir. Seramiğin fonksiyonu dışında bir anlam kazanmaya başlaması Amerikan kültürel yayılmacılığının etkisiyle rüzgârını alarak dünyanın pek çok ülkesinde seramik sanatçıları tarafından tekrar edilir hale gelmiştir. Bu süreç Amerikan seramik sanatında endüstriyel seramiklerden ayrılmayı ve stüdyo çömlekçiliği olarak tanımlanacak ayrı bir alan olarak varlık göstermeye başlaması ile kendini ortaya koyar (Clark 1987: 206). Çağdaş Amerikan seramik sanatının bu fikri gelişiminde en önemli faktör göçmen sanatçılardır. Özellikle II. Dünya Savaşı sürecinde Avrupa'dan Amerika'ya göçen Avusturya kökenli Gertrud Natzler (1908-1971) ve Otto Natzler (1908-2007), Finlandiya kökenli Maija Grotell (1899-1973) gibi sanatçılar Amerikan sanatında yüksek kültür olarak tanımlanabilecek geleneksel unsurları, sanat ideolojilerini popüler kültürle bir araya getirerek bir potada eritmişlerdir (Canbolat 2016: 13). Örneğin Gertrud Natzler ve Otto Natzler yaratıcılıklarını biçim, renk ve doku ile uygularken aynı zamanda eserlerinde Bauhaus felsefesini yansıtmışlardır (Fot.4). Bu anlayış sanatçılar arasında gitgide popüler olacak ve günümüzdeki stüdyo çömlekçiliğinin de ana fikrini oluşturacak bir noktadan hareket etmişlerdir: *“Çömleğin kendisi, faydacı/fonksiyonel bir nesne olarak değil, daha ziyade kendi boşluğunda ve içeriği muhafaza eden soyut bir biçim”* olarak anlam kazanmıştır. Bu düşünce aynı dönemde İngiltere'den Amerika Birleşik Devletleri'ne gelen Bernard Leach (1887-1979) ve Uzakdoğu'dan gelen Shoji Hamada'nın (1894-1978) seramiklerindeki Zen Budist estetik teorisi anlayışla örtüşmektedir (Clark 1987: 200). Aynı yıllarda Maija Grotell gibi sanatçılar da ABD'de geleneksel çömlekçi çarkının yaygınlaşmasında rol almışlardır.

Nazilerden kaçan Avrupalı çömlekçilerden olan Marguerite Wildenhain (1896-1985), Berlin'de heykel eğitimi aldıktan sonra porselen dekoratörü olarak çalışmıştır. Bauhaus eğitimi alan ilk sanatçılardan olan Wildenhain, II. Dünya Savaşı sırasındaki işgal yıllarında ve önce Hollanda'ya ardından 1940'ta Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etmiş, Kuzey Kaliforniya'ya yerleşmiş ve “Pond Farm” adıyla bir sanat kolonisi ve okulun kuruluşunu gerçekleştirmiştir. Seramikte geleneksel teknikleri mükemmelleştirme, özveri ile çömlekçilik yapma üzerine yoğun gayret sarf etmiştir (Fot.5). Peter Voulkos ve Kaliforniyalı sanatçıların başlattığı seramik sanatındaki devrimle, Wildenhain'in geleneksel yaklaşımı popüleritesini yitirmiştir. Wildenhain,

Bauhaus'un form- fonksiyon ve disiplin geleneğini taşıyan bir eğitmen olarak Amerikan seramik tarihindeki yerini almıştır (Walker Art Center 1946: 10).

Uzakdoğu etkilerini Amerika'da geliştiren bir sanatçı da Warren MacKenzie'dir (1924-2018). İngiliz seramikçi Bernard Leach ile çalışan Warren MacKenzie'nin çömlekçi çarkında üretilen fonksiyonel seramikleri Shoji Hamada ve Kore seramiklerinin estetiğinden büyük ölçüde etkilenir. Bu nedenle sanatçının kişisel Japon Mingei çömlekçilik tarzını Amerika'da Minnesota'ya taşınmasıyla ünlenmiş ve "Mingei-sota stili" olarak da adlandırılmıştır. Çay kâsesi üzerinde kulp kısmının bulunmaması, sır kullanım tekniği, her parçanın üzerine sanatçının bilinçli ve her biri farklı olacak şekilde bir iz bırakması Japon geleneğinin bir yansıması olarak Warren MacKenzie'nin eserlerinde karşılık bulmuştur (Fot. 6). Warren MacKenzie, 1949'dan 1952'ye kadar Chicago Sanat Enstitüsü'nde eğitim almış, 1953'ten 1990'a kadar Minnesota Üniversitesi'nde profesör olarak görev yapmış, 1981'de Ceramics Monthly dergisi tarafından "dünyanın en iyi on iki çömlekçisinden biri" olarak değerlendirilmiştir (Silberman1999: 8).

20. yüzyılda heykel sanatında seramik malzeme kullanımı, geleneksel sınırlarının dışına çıkmış, ahşap, taş, maden gibi heykelin malzeme çeşitliliğinde yer edinmenin ötesinde bir çalışma alanı olarak değerlendirilmeye başlamıştır. Bu kapsamda, 1956'da New York'ta el sanatlarını tanıtmak için Çağdaş El Sanatları Müzesi kurulmuştur (Sewell vd. 1991: 6) Her ne kadar halen tutucu sanat çevrelerinde tartışmalı da olsa seramik malzeme heykel sanatı için bir taslak bir model oluşturma aracı olmanın ötesinde özgün örneklerini Amerikan seramik sanatçılarının eserlerinde kendini ortaya koymuştur. Özellikle Peter Voulkos gibi öncülerle Kanada ve dünyanın farklı yerlerindeki seramik sanatçıları etkileyebilecek güçte eserlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Peter Voulkos (1924-2002), Montana State College'da resim ve baskıcılık eğitimi aldığı sırada seramik sanatları programını kuran Frances Senskaon sayesinde seramik onun için bir tutku haline gelmiştir (Landau 1931: 11). Sanatçı, 1950'lerin başında soyut dışavurumcu ressamlarla tanışmış ve onlardan esinlenmiştir. 1954'te Los Angeles Berkley Otis Sanat Enstitüsü'nde seramik bölümünü kurmuştur. Los Angeles'taki Otis Sanat Enstitüsü'nde Voulkos ile John Mason, Kenneth Price ve Paul Soldner gibi sanatçılar bir araya gelerek seramik sanatında devrim niteliğinde bir süreci başlatmışlardır (Maher 1981: 6). "Amerikan Kil Devrimi" ya da "Kaliforniya Kil Hareketi" olarak adlandırılan bu girişimin amacı "el sanatlarında "tasarımcı-

zanaatkâr”dan “*sanatçı-zanaatkâr*”a büyük bir geçiş” olarak açıklanabilir. Geleneksel biçimlerin parçalandığı ve yeniden düzenlendiği resim, heykel ve müzikte görülen soyut dışavurumcu akım ile Kaliforniya’da gelişen funk sanat akımları Amerikan seramik sanatında örnekleri ile ortaya çıkmıştır. Ancak esin fikri Otto Natzler’in işlevsellik ve anlam boyutundan biraz farklıdır ve Bernard Leach ve Uzakdoğu’dan gelen Shoji Hamada’nın seramiklerindeki anlayıştan dayanağını almıştır. Voulkos eserlerinde temelde üç farklı kanaldan beslenmiştir: Bunların ilki halen popülerliğini sürdüren Uzakdoğu’dan gelen asimetrik form düzenlemeleridir (Chen 2018: 316). İkinci esin kaynağı olarak sürrealist sanatın içinde yer edinen bilişsel ve nöropsikolojik bir kavram olarak otomatizmden yararlanmıştır. Üçüncü olarak da soyut dışavurumcuların resim yaparken kullandıkları bilinç dışına itilen duyuların boşaltımının yapılarak ruhsal bir dönüşümü sağlamayı hedefleyen metotları seramiklerinde değerlendirmiştir. Böylece Voulkos’un seramikleri bir tarafta geleneksel çömlekçilikle bağ kurarken fonksiyonellikten uzaklaşmakta, başka bir deyişle geleneksel çömlekçilik referanslarını yitirmeden içinde bir varlığı taşıyan bir araç olmaktan çıkmakta buna karşın seramiği fiziksel bir enerji alanı olarak düşünüp, doğaçlama üretip, izleyici ile buluşturmaktadır. Voulkos, soyut dışavurumcu felsefe ve anlayışı, seramik malzemeye uyarlayarak geleneksel sanat ve zanaat sınırlarını aşmış, soyut seramik heykel biçiminde ürettiği eserlerini fırına vermeden önce esere saldırarak, yırtarak ve oyarak performans bir gösteriyle zanaatını birleştirmiştir. *Hole in One* adlı eserinde olduğu gibi totemik, serbest şekillendirilmiş, ağır ancak agresif ve enerji dolu görsel bir şölen sunan eserleri bir performans sanat eseri niteliği taşır (Fot. 7). Seramik malzeme ile bu tipte bir eser üretimi, o dönem için büyük bir yenilik olarak görülmüş ve etkisi sınırları aşarak Amerika dışına çıkmıştır.

1964’te Chicago Üniversitesi’nde öğretmenlik yapmak üzere Amerika Birleşik Devletleri’ne taşınan Ruth Duckworth (1919-2009), 1919’da Almanya’nın Hamburg kentinde doğan Nazi gücünün yükselişi sırasında 1936’da İngiltere’ye giden göçmen bir sanatçıdır. Londra’da Liverpool Sanat Okulu ve Hammersmith Sanat Okulu’nda sanat eğitimi almış; ilk sergilerini düzenlemiştir. Sanatçı, İngiltere’de bir çalışma odağı bulmakta zorlanmıştır. “Rembrandt gibi resim yapmak, Michelangelo gibi heykel yapmak ve Dürer gibi çizmek” istemiş olması pek de alışılmadık bir fikir olarak görülmüştür, bu nedenle Amerika’ya gitmeyi tercih etmiştir. 1960’larda çalışmalarında büyük ölçüde tabiattan ilham alan Duckworth, hayata manevi boyutta “birlik meselesi” üzerinden bakmış, her varlığın “bir parça kilden” oluşuğu

fikriyle ürettiği ince ve zarif porselenleri ve seramikleri ile seramiğin heykel alanına doğru gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Duckworth, kilin duyumsal olarak ifade edici niteliklerine odaklanmış, duvar rölyefleri, bağımsız heykeller ve heykel biçimli kapları küçük ölçekli garip doğaüstü formlar üretmiştir (Fot.8).

II. Dünya Savaşı sonrası Amerikan seramik sanatına yön veren bir diğer sanatçı Betty Woodman (1930-2018), ilk olarak babası ahşap işçisi olduğu için el sanatlarına ilgi duymaya başlamış, 1949-1950 arasında New York Alfred Üniversitesi'nde Amerikan Zanaatkarları Okulu'nda Linn Phelan'ın öğrencisi olarak yetişmiştir (Higby 1993: 47). Woodman, kariyerine basit işlevsel çömlekçilik yaparak başlamıştır. Colorado Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü'nde ders veren sanatçı, 1950'lerin başından beri coşkulu, parlak renkli ve esprili eserler üreterek, geleneksel, yaratıcı formları ve ressamca renk kullanımıyla uluslararası üne sahip önde gelen bir seramik sanatçısıdır. Kil ile yaptığı iddialı ve deneysel çalışmalarında büyük değişiklikler olsa da barok formları da bulunur. 1952'de Woodman, mayolika gibi geleneksel seramikleri etüt edebileceği İtalya'ya gitmiştir. Woodman'ın sanatı bu nedenle Etrüsk ve Minoan, Tange ve mayolika seramiklerine kadar çeşitli kaynaklardan esinlendiğine dair izler taşır (Fot.9). Woodman'ın özgün formları ve sırları genellikle diğer kültürlerden esin kaynağını almasına rağmen bir anlamda sanat tarihinin çok kişisel bir yorum olarak değerlendirilmelidir (Sewell vd. 1991: 36).

Peter Voulkos'un ilk öğrencisi Paul Soldner (1921-2011), uluslararası alanda Amerikan çağdaş seramik sanatının evriminde önemli bir güç olarak tanınmıştır (Şentürk 2020: 73). 1950'lerin ortalarından itibaren yenilikçi eserlerini Otis Sanat ve Tasarım Okulu'nda üretmiş, Voulkos önderliğinde batılı malzeme ve teknolojiyi Japon teknikleri ve estetiği ile birleştirerek *Kaliforniya Kil Hareketi*'nde yerini almıştır. Voulkos'un öğrencilerini deney ve bağımsızlığı teşvik etmesi, kısa sürede çok çeşitli sanatçıları programa çeken bir tutum olarak değerlendirilmelidir (Levin 1991: 16-21). Paul Soldner, bu deneysellik ve bağımsızlık düşüncesiyle ölçek olarak 120 ila 200 cm yüksekliğindeki seramik formları çömlekçi çarkında işleme tekniklerini denemiştir. Öğrencileriyle birlikte yeni çömlek çarkları ve fırınlar inşa etmek için çalışarak 1960'ta raku tekniğini uyarladığı bir dizi deneysel çalışma yürütmüş, ürettiği ekipmanların patentlerini almıştır (Fot.10). Soldner, batı sanatının ana damarı olan geleneksel ilkeler ve simetriden uzaklaşırken diğer tarafta batılı malzeme ve teknolojiyi kullanarak Uzakdoğu'nun spontane ve akışkan anlayışıyla eserlerini üretmiş; Avustralya, Fransa, İngiltere, İsviçre, İtalya, Türkiye, Yeni Zelanda, Japonya ve Litvanya gibi ülkelerde atölye çalışmaları düzenlemiştir (Fot.11).

1960'larda Amerikalı seramik sanatçıları arasında Kaliforniya'da gelişen soyut dışavurumculuğa tepki olarak gelişen bir akım olan funk sanat hareketi kapsamında seramik eserler üretilmiştir. Funk seramiklerde kişisel duygular, ironik anlatım, mizah, anlaşılmazlık, yüzleşme ve kaba bir cinsellik referansları kullanılmıştır (Fot.12). Bu akımın en önemli temsilcisi Robert Arneson'dur (1930-1992). Arneson'un işlevsellikten uzak duran funk seramikleri aynı zamanda pop art izlerini taşır. Dadaist eğilimler de içeren Arneson'un eserlerinde hazır malzeme kullanımı dikkati çekmektedir (Sevim vd. 2011: 123).

Peter Voulkos'un yeni çalışmalarını gözlemleyen, işlevselliğin başka hangi olasılıklara imkân sağlayabileceğini araştıran Kenneth Ferguson (1928-2004), çalışmalarına geleneksel ve işlevsel bir çömlekçi olarak başlamış ve seramik zanaatının teknik yönlerine hâkim olmuştur. Archie Bray Vakfı'nda çalışan Ferguson, yeni dekorasyon ve form unsurları denemeye başlamış, Toshiko Takaezu ile bir yaz atölyesine katıldıktan sonra, eserlerinde kullandığı sır uygulamalarını çeşitlendirmiştir. Tabakların yüzeyine eskiz çizen sanatçının olgunlaşmış eserleri figüratif formlar ile birleşerek ve yepyeni bir boyut kazanmıştır (Fot.13). Ferguson eserlerini Bauhaus etkisi altında bir eğitim, Bernard Leach'in romantizmi ve Amerikan, Çin, İngiliz, Kore, İskandinav çömlekçiliğinin zenginliğini süzerek üretmiştir (Lebow 1995: 9). Ferguson, Kansas City Sanat Enstitüsü'nde 32 yıl seramik bölümü başkanı olarak çalışmış ve enstitüyü bir seramik sanatı merkezi haline getirmiştir.

Robert Arneson ve Peter Voulkos ile zanaat ve güzel sanatlar arasındaki engelin kaldırılmasında önemli bir rol oynayan bir diğer sanatçı Viola Frey'dir (1933-2004). Seramik heykelin yanı sıra bronz heykel, resim ve çizimler de üreten sanatçının, yetmişin üzerinde kamu koleksiyonunda eseri yer almaktadır. Frey, Oakland Kaliforniya Sanat ve El Sanatları Koleji'nde eğitim almış, George Rickey, Katherine Choy ve misafir sanatçı Mark Rothko'nun yanında çalışmıştır. Soyut dışavurumculuk, pop sanatı ve Kaliforniya funk akımlarının dengeli bir birleşimi ile eserlerini üretmiştir. Frey'in kadın ve erkek seramik heykellerini 1950'lerin zengin renkli kıyafetleriyle tasarlaması seramik heykel sanatına yenilikçi bir katkı sağlamıştır (Fot. 14). 1957'de New York'a taşınan Frey, Kaliforniya Sanat Koleji Noni Eccles Treadwell Seramik Sanatları Merkezi'nin tasarımına ve inşasına öncülük etmiştir.

Otis Sanat ve Tasarım Okulu'nda Peter Voulkos ile çalışan bir diğer sanatçı Kenneth Price (1935-2012)'dir (Sewell vd. 1991: 37). Sanatçı, 1959'da Alfred New York Eyalet

Seramik Koleji'nden yüksek lisans almıştır. Kübizmden de stikle, minimalizmden post modernizme kadar pek çok akım arasında bağlantılar kuran eserleriyle Price, çalışmalarının anlamını açıklamayı bilinçli bir şekilde reddederek, bunun yerine sanatın kendi adına konuşmasına izin vermeyi uygun görmüştür (Fot.15).

Amerikan Sanat Seramiklerinin Destekçileri

ACerS (American Ceramic Society/Amerikan Seramik Cemiyeti), 1898 yılında, Pittsburgh, Pensilvanya'daki Ulusal Tuğla Üreticileri Birliği'nin bir kongresinde seramiğin bilimsel yönü, fikir alışverişi ve araştırma amacıyla kurulmuştur. İlk kurucular arasında Elmer Gorton, Samuel Geijsbeek, Albert Bleininger, Edward Orton, Jr., Willard Richardson, Ellis Lovejoy, Gustav Holl, William Gates ve Carl Giessen yer almıştır. İlk cemiyet üyeleri öğretmen, sanayici, mühendis, jeolog, kimyager ve sanatçılardan oluşmaktadır. Amerika'da bu dönemde yaygın seramik ürünleri tuğla, kanalizasyon boruları, fayans, cam, yemek takımı ve çini ile sınırlı kalmıştır. ACerS, seramik endüstrisinin ticari yönünden çok bilimsel bir temel ile ilerlemesine odaklanmıştır. Günümüzde ACerS'in 70'ten fazla ülkeden bilim insanı, mühendis, araştırmacı, üretici, tesis personeli, eğitimci, öğrenci, pazarlama ve satış profesyonelinde oluşan 11.000'den fazla üyesi bulunmakta ve üyelerin %40'ı Amerika Birleşik Devletleri dışında bulunmaktadır (URL-1).

Otis Sanat ve Tasarım Okulu, Amerika'nın batısında sanatsal faaliyetlere yön veren bir kurum olmuştur. Okul, Kaliforniya Los Angeles'ta Harrison Gray Otis'in sanatın gelişmesi amacıyla evini bağışlaması üzerine 1918'de kurulmuştur. 1954 yılında bir enstitüye dönüşerek müfredatı üniversite ve üniversite düzeyinde sanat eğitimleri yetiştirilmek üzere tasarlanmıştır. Soyut dışavurumculuk ile pop sanat arasında geçişi sağlayan, günlük nesnelere sanat malzemesi ile birleştiren, resim ve heykel arasındaki ayrımı bulanıklaştıran Robert Rauschenberg, savaş sonrası avangardın önde gelen figürlerinden besteci John Cage ve seramik sanatının efsanesi haline dönüşmüş Peter Voulkos Otis Sanat Enstitüsü'nde bir araya gelmişlerdir. Peter Voulkos, Kaliforniya Kil Hareketi'ne katılan seramik sanatçıları etrafına toplamış, galeri ve seramik stüdyosu gibi çalışma alanları kurarak çağdaş Amerikan seramik sanatının ilerlemesinde önemli bir rol oynamıştır (URL-2).

NCECA (National Council on Education for the Ceramic Arts/ Ulusal Seramik Sanatları Eğitim Konseyi), Amerika'da seramik sanatının önde gelen sivil toplum kuruluşları arasında yer alır. NCECA, 1966 yılında bir meslek örgütünün faydalarını bilen seramik sanatçıları tarafından, seramik öğretmenleri ve sanatçıları için destek

oluşturabilmek ve seramik sanatlarının ilerlemesini teşvik etmek amacıyla kurulmuştur. NCECA, seramik sanatını kültürel eşitlik, çeşitlilik, erişim ve kapsayıcılık ortamlarını besleyen fiziksel ve bilişsel bir deneyim görmekte; seramik sanatına ve eğitimine önem veren insanları bir araya toplayarak bölgesel, ulusal ve küresel olarak dönüştürücü ilişkilerle seramik sanatının, öğretimin, öğrenme farkındalığını artırma ve derinleştirme vizyonu ile etkinliklerini gerçekleştirmektedir. Amerikan seramik sanatın tanınmış öncü sanatçıları ilk dönemden itibaren konseye üye olmuş ve seramik sanatının gelişiminde önemli bir paya sahip olmuşlardır (URL-3).

Garth Clark ve Mark Del Vecchio, günümüzün modern seramik konusunda önde gelen uzmanları olarak kabul edilmektedir. 1981'de Los Angeles'ta, 1983'te New York Garth Clark Galerisi'ni kurmuşlardır. Galeri, altı yüzün üzerinde sergiyle modern ve çağdaş seramik sanatının uluslararası alanda önde gelen mekânı haline gelmiştir. Syracuse, Kansas City, Londra ve Amsterdam'da kitaplar yayınlayan, sergiler düzenleyen ve sekiz büyük uluslararası seramik sanatı ve eleştirisi konferansları düzenleyen kâr amacı gütmeyen Seramik Sanatları Vakfı'nı yönetmişlerdir. Clark ve Del Vecchio, New York Sanat ve Tasarım Müzesi, Kansas City Sanat Enstitüsü ve diğer pek çok kurumdan çok sayıda ödül almışlardır. Altmışın üzerinde kitabın yazarı olan Clark, seramik sanatına ilişkin kavramları genişleterek dünya çapında çağdaş seramik sanatının şekillenmesinde önemli bir rol üstlenmiştir (URL-4).

Müze ve Koleksiyonlar

Amerika Birleşik Devletleri'nde çağdaş seramik sanatının örnekleri New York Metropolitan Müzesi, Smithsonian Amerikan Sanat Müzesi başta olmak üzere pek çok üniversite ve özel müzede yer almaktadır. Bu bölümde yukarıda bahsedilen dünyaca tanınan iki müze dışındaki çağdaş seramik sanatı koleksiyonları bulunduran müzelere yer verilip tanıtılacaktır (URL 5-12):

Pittsburgh, Carnegie Sanat Müzesi, 1896 yılında kurulmuş olup, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ilk çağdaş sanat müzesi olarak "*Yarının Eski Ustaları*"nı toplama mottosuyla yola çıkmıştır. Andrew Carnegie 1896'da bir dizi çağdaş sanat sergisi başlatmış ve müzenin resim koleksiyonunun bu seriden yapılan satın almalarla oluşturulmasını önermiştir. Müze, koleksiyonunu dekoratif sanatlar ve tasarım, fotoğrafçılık, film ve video, Asya sanatı (özellikle Japon baskıları) ve Afrika sanatını içerecek şekilde genişletmiş; 1945 öncesi Amerikan ve Avrupa güzel ve dekoratif

sanatlarının örneklerini tek bir kronolojik bölümde toplamayı 1994 yılında tamamlamıştır. Müze koleksiyonu yaklaşık 35.000 eserden oluşmaktadır.

New York, Everson Sanat Müzesi'nin geçmişi, 1897'de New York'taki Metropolitan Sanat Müzesi'nin kurulmasına da yardımcı olan tanınmış bir sanat eğitimcisi olan George Fisk Comfort tarafından kurulan Syracuse Güzel Sanatlar Müzesi adı ile başlar. Syracuse Güzel Sanatlar Müzesi'nin açılış sergisi 1900 yılında düzenlenmiştir. Kalıcı bir çağdaş seramik koleksiyonunun yanı sıra dünyanın ilk ve en büyük video sanatı koleksiyonlarından birine de sahiptir. 1941'de Helen Everson, Syracuse Güzel Sanatlar Müzesi'ne sanat ve eğitim amaçlı bir müze inşa etmek için girişimde bulunmuş böylece müzenin adı Everson Sanat Müzesi'ne dönüşmüştür. Uluslararası alanda tanınan mimar I. M. Pei'nin tasarımı müze binası 1968'de açıldığında "sanat eserleri için bir sanat eseri" olarak adlandırılmıştır. Everson Sanat Müzesi'nin uluslararası alanda tanınan seramik koleksiyonu, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki modern ve çağdaş Amerikan seramiklerinin en iyi temsillerinden bir seçki içermektedir. Amerikan seramik tarihinin merkezinde yer alan kapsamlı koleksiyonları ve arşivi ile ülkenin önde gelen seramik araştırma ve sergi merkezidir. 6.000'den fazla objenin yer aldığı seramik koleksiyonu, müzenin kalıcı koleksiyonunu oluşturmakta ve çeşitli eğitim programları ile desteklenmektedir.

New York, Alfred Üniversitesi Seramik Sanat Müzesi, 1903'te Charles Fergus Binns'in, Alfred Üniversitesi çömlek koleksiyonunu planlaması ile hayata geçirilmeye çalışılmış ancak 1991'de sanat tarihçisi Margaret Carney'nin yöneticiliği ile müze hayata geçirilebilmiştir. Müze, 8000'den fazla uluslararası alanda tanınan seramik ve cam sanatçısının eserini envanterinde bulundurmaktadır.

Tempe Arizona Eyalet Üniversitesi Sanat Müzesi, 1950 yılında tanınmış bir yerel avukat olan Oliver B. James tarafından satın alınan 150'ye yakın Amerikan, Meksika ve Avrupa sanat eserlerinin bağışı ile kurulmuştur. Seramik koleksiyonu, 1977'de çağdaş Amerikan seramikleri satın almak için müzeye hibe verilmesi; Amerikan, İngiliz seramik koleksiyoncuları ve destekçileri tarafından devam eden bağışlar ile koleksiyon önemli ölçüde genişlemiştir. Ayrıca Doğu Liverpool, Ohio'da bulunan bir seramik müzesi de bölgenin tarihi çömlekçilik örneklerini koruma amacıyla 1980 yılında kurulmuştur.

Biloxi Misisipi'de bulunan Ohr-O'Keefe Sanat Müzesi, Amerikan soyut dışavurumcu hareketin öncüsü ve ilk Amerikan sanat çömlekçisi George Edgar Ohr'un anısını yaşatmak için 1994 ve 2003 yıllarında değişiklikler geçirerek hizmete açılmıştır. Müze

koleksiyonu yaklaşık 200 parça George Ohr eseri ile Joseph Fortune Meyer ve Toshiko Takaezu'nun eserlerini barındırmaktadır.

Kaliforniya, Pomona'daki AMOCA-Amerikan Seramik Sanatı Müzesi, 2003 yılında David Armstrong tarafından kurulmuştur. 1960'larda Pomona Koleji'nde öğrenciyken seramiğe ilgi duyan Armstrong'un, seramik sanatçısı Paul Soldner ile çalışması onun seramik sanatçılarının çalışmalarının eserlerinden oluşan bir koleksiyon yapmasına neden olmuştur. Müze, "seramiği bir öğretim aracı olarak kültürün en kalıcı göstergelerinden biri" olarak ifade etmektedir.

Uluslararası Yemek Takımı Tasarımı Müzesi 2012 yılında Ann Arbor, Michigan'da kurulmuştur. 7000'den fazla parçadan oluşan küratörlü bir koleksiyona sahiptir. Müze, dünyanın önde gelen sanatçıları ve tasarımcıları tarafından oluşturulan sofa ürünlerinin başyapıtlarını toplamayı ve korumayı amaçlamaktadır.

Sonuç

Amerika'da seramik sanatının oluşmasına yönelik ilk girişimler 17. yüzyıl başında tuğla ve çömlekçilik fabrikalarının kolonileşme sürecinde gerçekleşmiştir. Kısa sürede çömlekçilik atölyelerinin içindeki kadınların kendi atölyelerini kurma girişimleri ve Adelaide Alsop Robineau'nun seramikleri Amerika'da sanat seramiğine doğru yönelmenin ilk işaretleri olarak görülmelidir. Avrupa seramikleri, özellikle de Fransız, Danimarka ve Hollanda seramiklerinin etkisi 1898'de Amerikan Seramik Cemiyeti kurularak seramik endüstrisinin gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Her ne kadar bu durum 20. yüzyılın başlarında Amerikan sanatında etkili olsa da göçmen sanatçıların II. Dünya Savaşı sonrasında Amerikan seramik sanatında estetik bir özerklik olarak tanımlayabileceğimiz büyük değişime yol açtığı tespit edilmiştir. Amerikan toplumunun Avrupa toplumuna göre resmiyete daha az önem vermesi, kraliyet ve asillik gibi kurumları barındırmaması zamanla Amerikalı seramik sanatçılarının kendileri için yararlı olanı alıp diğer kısımları reddetmesine, çömlekçilik fabrikalarında üretilen kaba ürünler ile Avrupa ve Uzakdoğu geleneklerinin birbirine kaynaşarak yeni eserlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bernard Leach'in Shoji Hamada ve Soetsu Yanagi ile yaptığı çalışmalar sayesinde Amerikan seramik sanatının yeni kuşaklarının sanat anlayışı, "Zen Budist estetik teorisinin İngiliz versiyonu" ile değişip dönüşmeye başlamıştır. Seramik sanatçısı Maugritte Wildenhain her ne kadar Leach'in izinden giden bu yaklaşımı Uzakdoğu ürünlerinin sahte ve amatör kopyaları olarak nitelendirmiş olsa da 1950 sonrasında, Zen ve Doğu mistisizminin etkisinde biçim, form sıradenemelerinde bulunan yüzlerce çömlekçi ve sanatçının ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu durum Peter Voulkos'un

Uzakdoğu tekniklerini değerlendirdiği eserlerinin etkileriyle Amerika sınırlarının dışında dünya çapında bir yansıma bulmuştur. Otis Sanat Enstitüsü'nde Voukos, John Mason, Kenneth Price ve Paul Soldner gibi sanatçılar bir araya gelerek seramik sanatında “el sanatlarında “tasarımcı-zanaatkâr”dan “sanatçı-zanaatkâr”a büyük bir geçiş” için “Kaliforniya Kil Hareketi” olarak adlandırılan bir girişimde bulunmuşlardır. Bu girişim, seramik zanaatını yüksek kültür ürünü olarak kabul edilen Avrupa ve Uzakdoğu'nun geleneksel ürünlerinden uzaklaştırarak avangart bir noktaya taşımış; seramik eserler fonksiyonellik ve dekoratif süslemeci özelliklerinden uzaklaştırılarak “form” ya da “heykel” sözcükleriyle adlandırılmaya başlanmıştır. 1950'lerin sonu 1960'ların başından itibaren Robert Arneson, funk, dadaist ve sürrealist yaklaşımları taşıyan eserler üretmiştir. Funk seramiklerin hicivli hatta kitch kabul edilebilecek yapısı seramik heykeli, “biblo” ya da “masa üstü süsü” olmaktan çıkarmıştır. 1966 yılında kurulan NCECA-Ulusal Seramik Sanatları Eğitim Konseyi düzenli faaliyetleri ve sanatçı buluşmaları ile hem Amerikan ulusal seramik sanatına hem de küresel anlamda dünyadan pek çok seramik sanatçısına ilham kaynağı olacak ortamı yaratmış; Everson Müzesi ve Carnegie Sanat Müzesi de Amerikan seramik sanatı için önemli sergilere ev sahipliği yapmıştır. New York, Alfred Üniversitesi, Tempe Arizona Eyalet Üniversitesi bünyesinde kurulan müzelerde Amerikan seramik eserleri bakımında geniş çaplı koleksiyonların varlığı üniversite kurumları ile çağdaş sanatın güç birliğini bize göstermektedir. Bu güç birliği ile hem Amerikan çağdaş seramik sanatı hem topluma tanıtılmakta hem de akademik düzeyde desteklenmektedir. Kaliforniya, Pomona'daki AMOCA-Amerikan Seramik Sanatı Müzesi ülkenin batı kıyısında çağdaş seramik koleksiyonlarını sergilemektedir. Ohr-O'Keefe Sanat Müzesi ile Amerika Birleşik Devletleri'nin güney kıyısında 19. yüzyıl sonunda Amerika'ya göçmen bir ailenin çocuğu olarak gelen hayatı boyunca bir eserini bile satamayan George Edgar Ohr'a hakkını teslim ederek saygı duruşunda bulunmaktadır. Çağdaş Amerikan seramik sanatı kendi kimliğini yaratabilmek için dünyanın her yerindeki kültürel mirastan beslenmekte olan çok köklü bir yapıya sahiptir. Bu anlayışla üretilen eserler seramik sanatında kültürel sığılaşma, yerel kültürel kimliğin bulanıklaşması ve geleneğe yabancılaşma sorunlarına da kapı açmaktadır.

Kaynaklar

- Alkan, Dilek (1999), “Amerika'da Çağdaş Seramik Sanatı”, *Anadolu Sanat*, S. 10, s. 1-13.
- Avery, C. Louise (1928), “The International Exhibition of Contemporary Ceramic Art”, *The Metropolitan Museum of Art Bulletin*, S. 23, (10), s. 232-238.

- Barber, Edwin Atlee (1902), *The Pottery and Porcelain of the United States* (2. Edition), The Knickerbocker Press.
- Bishop, J. Leander (1864), *A History of American Manufacturers from 1608 to 1860 Vol: II*, Philadelphia Edward Young &Co.
- Canbolat, Ayşe (2016), “Amerika’da Çağdaş Seramik Sanatının Gelişiminde Etkili Olan Akımlar”, *Sanat*, S. 29, s. 5-14.
- Chen, Guanghui (2018), “Dual Character of Contemporary Arts and Ceramic Education”, *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 233, s. 314-317.
- Clark, Garth (1987), *American Ceramics 1876 to the Present*, Abbeville Press.
- Higby, Wayne (1993), *5 X 7: Seven Ceramic Artists Each Acknowledge Five Sources of Inspiration*, New York State College of Ceramics at Alfred University.
- Landau, Dora (1931), “Contemporary American Ceramics”, *The American Magazine of Art*, 23 (5), s. 432-433.
- Lebow, Edward (1995), *Ken Ferguson*, The Nelson Atkins Museum of Art-the Nelson Gallery Foundation.
- Levine, Elaine (1991), *Paul Soldner A Retrospective*, University of Washington Press.
- Lippert, Ellen J. (2013), *George Ohr: Sophisticate and Rube*, University Press of Mississippi Jackson.
- MacNaughton, Mary Davis (2012), *Clay’s Tectonic Shift*, California: Scripps College.
- Maher, James (1981), *Abstract Expressionist Ceramics: Peter Voulkos, Kenneth Price*, Yayınlanmamış Tez, John Mason, Graduate School Eastern Illinois University Charleston Illinois.
- Mark, Monette (2007), “Examining the First Women Potters in America and Their Influence on Contemporary Ceramic Art”, *Proceedings of the 3rd Annual GRASP Symposium, Wichita State University*, s. 71-72.
- Perkins, Dorothy Wilson (1956), *Education in Ceramic Art in United States*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Graduate School of the Ohio State University.
- Sevim, Cemalettin & Boz, Gamze (2011), “Hazır-Nesnelerin ve Teknolojinin Sanatta Kullanımı ve Seramik Sanatına Yansıması”, *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1 (1), s. 111-135.
- Sewell, Darrel & Barsky Ivy L. & Mitchell, Kelly Leigh (1991), “Contemporary American Crafts”, *Philadelphia Museum of Art Bulletin*, 87 (371/372), 1, s. 4-56.
- Silberman, Rob (1999), *Warren MacKenzie Distinguished Artist Award*, The McKnight Foundation, Minnesota.

- Slivka, R.& Tsujimoto K. (1995), *The Art of Peter Voulkos*, China: Kodansha International and The Oakland Museum.
- Taşpınar Şentürk, Özlem (2020), “Seramik Sanatında Peter Voulkos Etkisi”, *Ulakbilge*, 44, s. 72-78. doi: 10.7816/ulakbilge-08-44-07.
- Walker, Art Center (1946), *Contemporary American Ceramics, Everyday Art Quarterly*, 2, s. 3-10.

Elektronik Kaynaklar

- URL-1: <https://ceramics.org/about/acers-history> (e.t. 09.04.2021)
- URL-2: <https://www.otis.edu/history-timeline> (e.t. 25.03.2021)
- URL-3: <https://nceca.net/about-us-2/nceca-history/> (e.t. 09.04.2021)
- URL-4: <https://www.craftinamerica.org/short/garth-clark-interview>
(e.t. 09.04.2021)
- URL-5: <https://ceramicsmuseum.alfred.edu/> (e.t. 25.03.2021)
- URL-6: <https://www.amoca.org/> (e.t. 09.04.2021)
- URL-7: <https://www.everson.org/> (e.t. 09.04.2021)
- URL-8: <https://cmoa.org/> (e.t. 25.03.2021)
- URL-9: <https://asuartmuseum.asu.edu/> (e.t. 25.03.2021)
- URL-10: <http://dinnerwaremuseum.org/main/> (e.t. 25.03.2021)
- URL-11: <https://www.themuseumofceramics.com/> (e.t. 25.03.2021)
- URL-12: <https://georgeohr.org/george-ohr/> (e.t. 25.03.2021)
- URL-13: <https://www.crockerfarm.com/> (e.t. 25.03.2021)
- URL-14: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/718151>
(e.t. 25.03.2021)
- URL-15: <https://collections.everson.org/index.php/Detail/objects/1341>
(e.t. 25.03.2021)
- URL-16: <https://americanart.si.edu/artwork/bowl-81905> (e.t. 25.03.2021)
- URL-17: <https://americanart.si.edu/artwork/saucer-32827> (e.t. 25.03.2021)
- URL-18: <https://americanart.si.edu/artwork/yunomi-36346> (e.t. 25.03.2021)
- URL-19: <https://americanart.si.edu/artwork/hole-one-74726> (e.t. 25.03.2021)
- URL-20: <https://americanart.si.edu/exhibitions/duckworth> (e.t. 25.03.2021)
- URL-21: <https://americanart.si.edu/artwork/pillow-pitcher-32774>
(e.t. 25.03.2021)
- URL-22:
<https://patentimages.storage.googleapis.com/31/ff/f4/0a051b62cb1a42/USD228091.pdf> (e.t. 25.03.2021)

URL-23: http://www.franklloyd.com/dynamic/artwork_display.asp?ArtworkID=281
(e.t. 25.03.2021)

URL-24: <https://americanart.si.edu/artwork/breast-trophy-31948>
(e.t. 25.03.2021)

URL-25:

http://www.franklloyd.com/dynamic/artwork_artist_display.asp?ArtworkID=226 (e.t. 25.03.2021)

URL-26: <http://www.violafrey.org/ceramicsculpture.html> (e.t. 25.03.2021)

URL-27: <https://www.christies.com/features/5-minutes-with-Ken-Price-Izzy-8921-1.aspx> (e.t. 25.03.2021)

Resimler

Fot. 1: Remmey damgalı soğutucu kap, yaklaşık 1812-1829, Yükseklik: 49 cm., Sparks, Maryland, Crocker Farm Müzayede Evi aracılığı ile 483.000 USD'a alıcı bulmuştur. (URL-13)

Fot. 2: George Edgar Ohr, Vazo, yaklaşık 1895-1905, 26 cm, Env. No: 2017.444.1, New York Metropolitan Müzesi (URL-14)

Fot. 3: Adelaide Alsop Robineau, Scarab Vazosu, 1908, Beyaz gövdeli porselen, 7.375 in x 2.5 (URL-15)

Fot. 4: Gertrud ve Otto Natzler, kâse, 1961, 8.9 x 17,1 cm, yeşil ve mavi mariposa sırlı toprak, Smithsonian Amerikan Sanat Müzesi, (URL-16)

Fot. 5: Marguerite Wildenhain, fincan seti, yakl. 1971, 2,8 x 16,3 cm, sırlı seramik, Smithsonian Amerikan Sanat Müzesi, (URL-17)

Fot. 6: Warren MacKenzie, Yunomi (içecek kabı) 1980, Smithsonian Amerikan Sanat Müzesi, Boyutlar: 10,2 x 10,8 cm, (URL-18)

Fot. 7: Peter Voulkos Eser adı: Bir delik (Hole in One), 1978, Renwick Galerisi, Boyutlar 110,5 x 41,9 cm, (URL-19)

Fot. 8: Ruth Duckworth, Adsız, 2002, 80. 0 x 76. 2 x 20,3 cm, porselen, slip ve sır, Smithsonian Amerikan Sanat Müzesi, (URL-20)

Fot. 9: Betty Woodman, Yastık Sürahi, 1983, 48. 3 x 40. 7 x 58,4 cm, Smithsonian Amerikan Sanat Müzesi, (URL-21)

Fot. 10: Paul Soldner, çömlekçi ekipman patent belgesi, (URL-22)

Fot. 11: Paul Soldner, Adsız, 23x32x21 cm, Frank Llyod Gallery,(URL-23)

Fot. 12: Robert Arneson, Göğüs Kupası, 50. 2 x 29. 9 x 20. 4 cm. 1964, stoneware, sır, akrilik boya ve oksitler, Smithsonian Amerikan Sanat Müzesi (URL-24)

Fot. 13: Ken Ferguson, Tavşan Tabak, 1998, krom astarlı seramik 52 cm, Frank Llyod Gallery, Pasadena Kaliforniya (URL25)

Fot. 14: Viola Frey, seramik heykel, 1985-1987, seramik ve sırlar, 152,4 x 243,8 x 213,4 cm, Di Rosa Koleksiyonu, Napa, Kaliforniya, (URL-26)

Fot. 15: Kenneth Price, *Izzy*, 2005, 34 x 33 x 33 cm., Londra'daki Christie's Müzayede Evi aracılığı ile 7 Mart 2018'de 150,000£'a satıldı. (URL-27)